

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови

Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія

ПО 4/1

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Курс	2
Семестр	4

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

ECTS	3
Годин	90

Статус Кредитний модуль обов'язкової дисципліни
Форма навчання Денна
Семестровий контроль Екзамен

Розподіл годин

Аудиторні години		Самостійна робота
Лекції	Семинарські заняття	
18	18	54
1 пара на два тижні	1 пара на два тижні	

Гарант освітньої програми *Олена ЛАЗЕБНА* «19» 02 2020 р.
Завідувач кафедри *Гелена ЛИСЕНКО* «19» 02 2020 р.
Голова методичної комісії *Світлана ІБРАГІМОВА* «19» 02 2020 р.

Редакція від 19.02.2020 р.

Інформація про викладача

	Практичні заняття
ПІБ	Олійник Лідія Володимирівна
Посада	доцент
Вчене звання	-
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Профіль викладача	https://ktpnm.kpi.ua/node/519
Google Scholar	https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=W6b_hMMAA
e-mail	lidiaol1976@ukr.net
Консультації	щовівторка з 16.00 до 17.00, ауд. 701/7

Анотація кредитного модуля

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 3);
- бути критичним і самокритичним (ЗК 4), виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 7);
- усвідомлювати структури філологічної науки та її теоретичних основ (ФК 1), принципи організації мови, її природу, функції, рівні та структурну типологію мов світу(ФК 2);
- аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію (ФК 4), здійснювати лінгвістичний, соціолінгвістичний, лінгвокультурологічний та порівняльно-типологічний аналіз мовних явищ, зокрема лексичних одиниць, з точки зору їх походження, внутрішньої семантичної структури та взаємодії лексичних одиниць у конкретному тексті, враховуючи схожості та численні відмінності у словниковому складі обох мов та особливості їх функціонування відповідно до сфери спілкування та регістру мови (ФК 12, ФК 15).

Силабус кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія» розроблений на основі принципу систематичності та послідовності, який пов'язаний як з організацією вивчення навчального матеріалу, так і з системою дій студентів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, які потрібні студентам для досягнення очікуваних результатів навчання, а потім спроектувати навчальний досвід таким чином, щоб максимально збільшити можливості студентів досягти бажаних результатів. Зазначені принципи є визначальними щодо вибору відповідних методів та форм, передбачаючи особистісно-орієнтований, антропоцентричний підхід, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості студента та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такому контексті здобувачі матимуть реальні знання про лексичну систему німецької мови (у зіставному аспекті) та зможуть ефективно реалізовувати ці знання на практиці, що передбачає лексично коректне оформлення висловлювання в різних видах мовленнєвої діяльності.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача та студента з метою засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються метакогнітивні стратегії (за допомогою яких здобувач планує, організовує й контролює свою навчальну діяльність, виконання самостійної роботи, аналізує власний прогрес), **когнітивні** (свідомі способи організації навчання, наприклад, вибір наукових джерел (використання словників та інших ресурсів), повторення пройденого матеріалу для кращого запам'ятовування, проведення аналогій, запам'ятовування ключових одиниць та понять, тощо) та **соціально-афективні стратегії** (навчання через взаємодію, обмін інформацією), **які реалізуються через:**

- пояснювально-ілюстративний метод;
- активні та інтерактивні методи навчання (експрес-опитування, дискусія, тощо);

Порівняльна типологія

- евристичні методи (методи створення ідей, методи вирішення творчих завдань, методи активізації творчого мислення); евристичні бесіди можуть передбачати різні моделі питань: порівняння лексичних явищ української та німецької мов; які мають на меті виявлення спільних та відмінних рис; питання, які передбачають у відповіді здогадку, висновок тощо;
- метод проблемно-пошукового навчання, що передбачає осмислення навчального матеріалу та подальшу реалізацію самостійного пошуку, сприяючи розвитку когнітивної та творчої активності студентів;
- урізноманітнення форм навчання: робота в групах, самостійна робота тощо.

Усі методи і форми навчання мають на меті стимулювати пізнавальну діяльність студентів, їхню активність на заняттях, самостійність, креативність, що є визначальними факторами мотивації здобувачів до вивчення кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія».

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовуються такі інструменти комунікації, як електронна пошта, Telegram та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту кредитного модуля;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану кредитного модуля, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для висвітлення окремих тем).

Місце кредитного модуля в програмі навчання

Кредитний модуль "Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія" вивчається в 4 семестрі другого року навчання. За структурно-логічною схемою ОП він безпосередньо пов'язаний з дисципліною «Практичний курс перекладу». Тобто ці кредитні модулі обумовлюють один одного. Дисципліни «Історія зарубіжної літератури» та «Прикладні лінгвістичні дослідження» також є важливою передумовою вивчення «Порівняльної типології. Порівняльної лексикології». Знання й уміння, здобуті у процесі вивчення «Порівняльної типології. Порівняльної лексикології» є передумовою подальшого вивчення освітньої компоненти «Переклад та редагування фахових текстів», а також виконання курсової з німецької мови.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення кредитного модуля "Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія" студенти зможуть:

1. Аналізувати лексичні мовні одиниці німецької та української мов, визначати їхню взаємодію, встановлювати парадигматичні та синтагматичні зв'язки та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють, ставити і вирішувати практичні завдання в галузі лексикології.
2. Усвідомлювати особливості функціонування та стратифікації німецької та української мов, основні напрямки і тенденції класичних лінгвістичних досліджень, закономірності розвитку зазначених мов у контексті сучасних лінгвокультур.

Порівняльна типологія

3. Зіставляти різні одиниці мови і мовлення з метою визначення ключової інформації в оригінальному тексті, здійснювати компаративний аналіз лексичних структур та явищ німецької та державної мов, виділяючи їх ізоморфні та аломорфні ознаки, долати лексичну інтерференцію німецької та української мов шляхом виявлення схожих і відмінних рис обох мов в усному та письмовому мовленні.
4. Здійснювати лінгвістичний і перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів (послідовно застосовувати теоретичні знання на практиці лінгвістичного аналізу на лексичному рівні, у т.ч. при написанні наукових робіт), описувати соціолінгвальну ситуацію.

Перелік тем, завдання та терміни виконання

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Тиждень	Зміст навчальної роботи	Рекомендований час СРС
1	Лекція 1 Предмет і завдання лексикології. Слово як базова одиниця мови. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
2	Семінарське заняття 1 Основні ознаки німецького та українського слова. Значення слова. СРС Виконання практичних завдань: №5, ст. 38-43, ст. 56, впр. 2, ст. 67, впр. 21, 22.	2
3	Лекція 2 Шляхи збагачення словникового складу німецької та української мов. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
4	Семінарське заняття 2 Словотвір. СРС: Виконання практичних завдань: №5, ст. 67, впр. 21, 22, 25; ст. 126-127, впр. 8, 9, 13, 15.	2
5	Лекція 3 Лексико-семантична система німецької й української мов. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
6	Семінарське заняття 3 Парадигматичні та синтагматичні відношення в лексико-семантичній системі. СРС: Виконання практичних завдань: №5, ст. 84, впр. 2, ст. 88, впр. 8, 9, 10.	1
7	Лекція 4 Історична диференціація словникового складу німецької та української мови. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1

Порівняльна типологія

Тиждень	Зміст навчальної роботи	Рекомендований час СРС
8	Семінарське заняття 4 Архаїзми та неологізми. СРС: Виконання практичних завдань: №5, ст. 164-166, впр. 5, 6, 7, 11, 12, 16.	1
9	Лекція 5 Соціолінгвістична та функціональна стратифікація словникового складу німецької та української мов. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
10	Семінарське заняття 5 Діалекти в Німеччині та Україні. СРС: Виконання практичних завдань: №5, ст. 209-211, впр. 16, 18, 19; №1: ст. 267-272, впр. 4.3.5, 4.3.6, 4.3.8 (15 речень), 4.3.10, 4.3.11. №5: ст. 206, впр. 8, 11.	1
11	Лекція 6 Соціолінгвістична та функціональна стратифікація словникового складу німецької та української мов (продовження). СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
12	Семінарське заняття 6 Соціолінгвістична стратифікація словникового складу. СРС: Виконання практичних завдань: №1: ст. 267-272, впр. 4.3.5, 4.3.6, 4.3.8 (15 речень), 4.3.10, 4.3.11. №5: ст. 206, впр. 8, 11.	1
13	Лекція 7 Фразеологія німецької та української мов. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
14	Семінарське заняття 7 Фразеологія німецької та української мов. СРС: Виконання практичних завдань: №5: ст. 248, впр. 3, 4, 5.	2
15	Лекція 8 Лексикографія. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
16	Лекція 9 Тенденції розвитку сучасної німецької мови. Новітні галузі досліджень. СРС: опанування лекційного матеріалу.	1
17	Семінарське заняття 8. Нові горизонти наукового пошуку в галузі лексикології.	1
18	МКР	4

Порівняльна типологія

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Експрес-опитування на лекції (тест)	16%	2	8	16
2.	Участь у семінарських заняттях	12%	4	3	12
3.	Участь у колоквіумах	9%	3	3	9
4.	МКР	23%	23	1	23
5.	Екзамен	40%	40	1	40
	Всього				100

Критерії оцінювання

1. Колоквіум:

Ваговий бал – 3

Критерії оцінювання:

- 3-2,7 бали («відмінно») – повна, вичерпна відповідь на поставлене запитання з наведенням прикладів (іноді з допущенням уточнюючих питань);
- 2,6-2,3 бали («добре») – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;
- 2,2-1,8 бали («задовільно») – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;
- 0 балів («незадовільно») – незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

2. Доповіді на семінарських заняттях:

Ваговий бал –4.

Критерії оцінювання:

- 4-3,6 балів («відмінно») – творче розкриття одного з питань, вільне володіння матеріалом, наведення прикладів(не менше 95% потрібної інформації);
- 3,5-3 балів («добре») – глибоке розкриття одного з питань, достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;
- 3,4-2,4 бали («задовільно») – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;
- 0 балів («незадовільно») – незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

3. Тестові завдання:

Ваговий бал – 2

Критерії оцінювання:

- 2-1,8 балів («відмінно») – не менше 90% потрібної інформації;
- 1,7-1,5 балів («добре») – не менше 75% потрібної інформації;
- 1,4-1,2 бали («задовільно») – не менше 60% потрібної інформації;
- 0 балів («незадовільно») – менше 60% потрібної інформації.

4. МКР:

Навчальним планом передбачено написання підсумкової модульної контрольної роботи, яка виконується студентами на останньому семінарському занятті. Тема МКР: «Wichtigste Aspekte der Lexikologie».

Порівняльна типологія

Структура МКР. Робота складається з 5 завдань, всі варіанти МКР є однаковими: теоретичне питання, завдання на переклад, 3 практичних завдання. Кожен варіант МКР містить завдання однакового рівня складності.

Критерії оцінювання:

- 23-21 балів («відмінно») – ґрунтовне розкриття теоретичного питання, вільне володіння матеріалом, наведення прикладів / безпомилково правильне виконання практичного завдання;
- 18-20 балів («добре») – достатньо повна відповідь на теоретичне питання (не менше 75% потрібної інформації) / правильне виконання практичного завдання з незначними неточностями;
- 14-16 балів («задовільно») – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) / виконання практичного завдання з допущенням незначних помилок;
- 0 балів («незадовільно») – незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

Семестрова атестація студентів

Отримання допуску до екзамену	Критерій
Поточний рейтинг	$RD \geq 36$

Екзамен:

Ваговий бал – 40

Максимальна кількість балів – 40.

Екзамен складається з 4 завдань, кожне з яких оцінюється окремо.

Під час екзамену студенти отримують **2 теоретичних питання та 2 практичних завдання**. Відповідь на кожне питання та виконання кожного завдання оцінюється у 10 балів максимум:

Теоретичне питання:

- 10-9 бали («відмінно») – ґрунтовне розкриття теоретичного питання, вільне володіння матеріалом, наведення прикладів (не менше 95% потрібної інформації);
- 7,5-8,5 балів («добре») – достатньо повна відповідь на теоретичне питання (не менше 75% потрібної інформації);
- 7-6 балів («задовільно») – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації);
- 0 балів («незадовільно») – незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

Практичне завдання:

- 10-9 бали («відмінно») – безпомилково правильне виконання практичного завдання (не менше 95% виконаного завдання);
- 7,5-8,5 балів («добре») – правильне виконання практичного завдання з незначними неточностями (не менше 75% виконаного завдання);
- 7-6 балів («задовільно») – виконання практичного завдання з допущенням 2-4 помилок (не менше 60% виконаного завдання);

Порівняльна типологія

- 0 балів («незадовільно») – незадовільне виконання завдання, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Політика кредитного модуля

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали (якщо є в РСО)

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
За активну участь у роботі одного практичного (семінарського) заняття (без урахування доповіді)	1 бал

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів на лекційних заняттях за результати експрес-опитування та на практичних заняттях – за активну участь у них.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	$\geq 11,5$ балів	≥ 28 балів

Порівняльна типологія

Академічна доброчесність

Політику та принципи академічної доброчесності визначено в розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначено в розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше: <https://kpi.ua/regulations-8-7>.

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал викладається українською мовою з елементами німецької (у процесі зіставного аналізу лексичних явищ та процесів у межах двох мов).

Додатки

Додаток 1. Рекомендована література

Базова

1. Левицький В.В. Лексикологія німецької мови. – Вінниця: Нова книга, 2014.
2. Oguy O.D. Lexikologie der deutschen Sprache. – Winnytsa: Nowaknyha, 2000.

Базова література знаходиться в методичному кабінеті кафедри ТППНМ.

Допоміжна:

3. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Навч. посіб.– К.: Центр учбової літератури, 2011.
4. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова. – К.: Академія, 2006.
5. Бондаренко К.Л., Бондаренко О.С. Зіставна лексикологія (гендерний та соціолінгвістичний аспект): навчальний посібник. – Вінниця: Нова Книга, 2011.
6. Володіна Т.С. Теоретична та практична лексикологія сучасної німецької мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Севастополь: Дельта, 2012.
7. Гінка Б.І. Lexikologie des Deutschen. Vorlesungen und Seminare. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010.
8. Искоз А.М., Ленкова А.Ф. Лексикология немецкого языка. – М.: Просвещение, 1971.

Порівняльна типологія

9. Лавриненко Г.Я., Лавриненко О.Л. Вступ до порівняльної лексикології німецької та української мов: навч. посібник. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ ВНУ ім. Лесі Українки, 2010.
10. Ольшанский И.Г., Гусева А.Е. Лексикология: современный немецкий язык. Lexikologie: die deutsche Gegenwartssprache. . – М.: Akademia, 2005.
11. Плющ М.Я., Бевзенко С.П., Грипас Н.Я. Сучасна українська літературна мова: Підручник; За ред. М. Я. Плющ. – 3-є вид. – К.: Вища шк., 2001.
12. Пономарів О.Д., Різун В.В., Шевченко Л.Ю. Сучасна українська мова: Підручник; За ред. О. Д. Пономарева. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2005.
13. Ролік А.В. Лексикологія сучасної німецької мови. – Ніжин: НДПУ ім. М.Гоголя, 2003. – 2-е вид.
14. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. – Полтава: Довкілля-К, 2010.
15. Braun P. Tendenzen in der deutschen Gegenwartssprache. Sprachvarietäten. – 4. Auflage. – Stuttgart, Berlin, Köln: Verlag W. Kohlhammer, 1998.
16. Heusinger S. Die Lexik der deutschen Gegenwartssprache. Eine Einführung. – München: Fink, 2004.
17. Schippan Thea. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen: NiemeyerVerlag, 2002.
18. Stepanowa M.D., Černyševa I.I. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – М.: Akademia, 2005. – 2-е изд.
19. Stedje A. Deutsche Sprache gestern und heute. Einführung in Sprachgeschichte und Sprachkunde. – 6.Auflage. – Paderborn: Wilhelm Fink Verlag, 2007.

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет лінгвістики
Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови

ПО 4/2

Порівняльна типологія. Порівняльна стилістика

Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Спеціальність 035 Філологія

Курс	3
Семестр	5

Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

ECTS	2,5
Годин	75

Статус Кредитний модуль обов'язкової дисципліни
Форма навчання Денна
Семестровий контроль Залік

Розподіл годин

Аудиторні години		Самостійна робота
Лекції	Семінарські заняття	
18	18	39
1 пара на два тижні	1 пара на два тижні	

Гарант освітньої програми *Олена ЛАЗЕБНА* Завідувач кафедри *Гелена ЛИСЕНКО* Голова методичної комісії *Світлана ІБРАГІМОВА*
«19» 02 2020 р. «19» 02 2020 р. «19» 02 2020 р.

Редакція від 19.02.2020 р.

Інформація про викладача

	Практичні заняття
ПІБ	Беззубова Олена Олександрівна
Посада	доцент
Вчене звання	доцент
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Профіль викладача	https://ktpnm.kpi.ua/node/441
Google Scholar	https://scholar.google.com.ua/citations?user=Sx8LtB8AAAAJ&hl=ru
e-mail	abezzubova@gmail.com
Консультації	щоп'ятниці з 16.00 до 17.00, ауд. 701/7

Анотація кредитного модуля

Метою кредитного модуля є формування у студентів здатностей:

- спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК3);
  - бути критичним і самокритичним (ЗК4), виявляючи, ставлячи та вирішуючи відповідні наукові проблеми (ЗК7);
- усвідомлювати принципи організації німецької мови, її природу, функції, рівні та структурну типологію німецької та української мов, зокрема основні фонологічні, граматичні, лексичні та синтаксичні параметри в стилістичному аспекті (частково ФК1, ФК2);
- аналізувати діалектні та соціальні різновиди німецької та української мов, виявляючи їхні стилістичні диференціації й описуючи соціолінгвальну ситуацію (ФК4);
- використовувати в професійній діяльності знання про особливості побудови художнього твору (частково ФК5);
- здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналізи текстів різних стилів та жанрів, виділяючи структурно-композиційні характеристики текстів різних стилів (ФК12);
- здійснювати соціолінгвістичний, лінгвокультурологічний та порівняльно-типологічний аналіз мовних явищ, зокрема співставляти стилістичні явища німецької та української мов (ФК15).

Силабус кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна стилістика» розроблений на основі принципу систематичності та послідовності, який пов'язаний як з організацією вивчення навчального матеріалу, так і з системою дій студентів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, які потрібні студентам для досягнення очікуваних результатів навчання, а потім спроектувати навчальний досвід таким чином, щоб максимально збільшити можливості студентів досягти бажаних результатів. Зазначені принципи є визначальними щодо вибору відповідних методів та форм, передбачаючи особистісно-орієнтований, антропоцентричний підхід, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості студента та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання, отримані в попередній. Лише в такому контексті здобувачі матимуть знання про особливості функціонування сучасної німецької мови в стилістичному аспекті та зможуть ефективно реалізовувати ці знання на практиці, що передбачає логічне граматично, лексично та стилістично коректне оформлення висловлювання в різних видах мовленнєвої діяльності.

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії взаємодії викладача та студента з метою засвоєння студентами матеріалу та формуванню у них відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються метакогнітивні стратегії, за допомогою яких здобувач планує, організовує й контролює свою навчальну діяльність, аналізує власний прогрес, **когнітивні** (свідомі способи організації навчання, наприклад, вибір наукових джерел (використання словників та інших ресурсів), повторення пройденого матеріалу для кращого запам'ятовування, проведення аналогій, запам'ятовування ключових одиниць та понять, тощо) та **соціально-афективні стратегії** (навчання через взаємодію, обмін інформацією), які реалізуються через:

пояснювально-ілюстративний метод;

- активні та інтерактивні методи навчання (експрес-опитування, дискусія, тощо);
- евристичні методи (методи створення ідей, методи вирішення творчих завдань, методи активізації творчого мислення); евристичні бесіди можуть передбачати різні моделі питань: порівняння стилістичних явищ української та німецької мов; які мають на меті виявлення спільних та відмінних рис; питання, які передбачають у відповіді здогадку, висновок тощо;

Порівняльна типологія

- метод проблемно-пошукового навчання, що передбачає осмислення навчального матеріалу, а також подальше здійснення самостійного пошуку, сприяючи розвитку когнітивної та творчої активності студентів;
- урізноманітнення форм навчання: робота в парах, робота в групах, самостійна робота тощо.

Усі методи і форми навчання мають на меті стимулювати пізнавальну діяльність студентів, їхню активність на заняттях, самостійність, креативність, що є визначальними факторами мотивації здобувачів до вивчення кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна стилістика». Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовуються такі інструменти комунікації, як електронна пошта, Telegram та Viber, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту кредитного модуля;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану кредитного модуля, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації для висвітлення окремих тем).

Місце дисципліни в програмі навчання

Кредитний модуль «Порівняльна типологія. Порівняльна стилістика» ґрунтується та пов'язаний зі знаннями та вміннями, які студенти набувають у процесі засвоєння таких навчальних дисциплін, як «Історія зарубіжної літератури», «Прикладні лінгвістичні дослідження» та кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна лексикологія». Знання та вміння, здобуті у процесі вивчення кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна стилістика», забезпечують подальше оволодіння освітніх компонентів «Переклад та редагування фахових текстів» та «Практичний курс перекладу» (зв'язок є взаємообумовлюючим), а також є передумовою до написання курсової роботи з німецької мови.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення кредитного модуля «Порівняльна типологія. Порівняльна стилістика» студенти зможуть:

1. Аналізувати мовні одиниці (стилістичний потенціал мовних одиниць) німецької та української мов, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють
2. Усвідомлювати особливості функціонування та стратифікації німецької та української мов (враховуючи їхні стилістичні закономірності та типологічні відмінності).
3. Зіставляти різні одиниці мови і мовлення з метою визначення ключової інформації в оригінальному тексті, встановлюючи його стилістичний потенціал.
4. Здійснювати лінгвістичний і перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, описуючи соціолінгвальну ситуацію.

Перелік тем, завдання та терміни виконання

Порівняльна типологія

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Термін виконання (тиждень)	Зміст навчальної роботи	Рекомендований час СРС
1	<p>Лекція 1. Визначення поняття стилістики та стилю.</p> <p>План лекції</p> <p>Місце стилістики в системі лінгвістичних наук. Проблема класифікації стилів. Система мовних засобів, що характеризують стиль. Специфічні риси стилів. Екстралінгвістичні забарвлення стилю.</p> <p><u>Література:</u> Sowinski В. Deutsche Stilistik (стор. 9–29).</p> <p><u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матеріал, підготувати доповідь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst).</p>	2
3	<p>Лекція 2. Словниковий запас сучасної німецької мови з точки зору стилістики.</p> <p>План лекції</p> <p>Тематична та синонімічна спорідненість лексичних одиниць. Контекстуальні синоніми. Стилістично недиференційована та стилістично диференційована лексика. Неологізми. Стилістичні анахронізми. Національні та територіальні дублети, соціальні та часові фактори. Іншомовні слова. Терміни. Професійна лексика. Жаргонізми. Реалії та їх переклад.</p> <p><u>Література:</u> Sowinski В. Deutsche Stilistik (стор. 237–255).</p> <p><u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матеріал, підготувати доповідь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst, Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch?).</p>	2

Порівняльна типологія

5	<p>Лекція 3. Стилiстична характеристика стiйких словосполучень. План лекцiї Фразеологiчнi словосполучення. Iдiоми. Прислiв'я. Афоризми. Крилатi слова. Порiвняння. Фразеологiчна синонiмiя. <u>Лiтература:</u> Sowinski В. Deutsche Stilistik (стор. 256–266). <u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матерiал, пiдготувати доповiдь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst, Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch?).</p>	1
7	<p>Лекція 4. Граматика сучасної нiмецької мови з точки зору стилiстики. План лекцiї Багатозначнiсть граматичних форм. Вербальний стиль. Номiнальний стиль. Стилiстична цiннiсть частин мови. Стилiстична цiннiсть умовного та наказового способiв. Стилiстичне значення порядку слiв в реченнi. Пролепса. Парантеза. Одночленнi речення. Елiпси. <u>Лiтература:</u> Sowinski В. Deutsche Stilistik (стор. 162–197). <u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матерiал, пiдготувати доповiдь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst, Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch?).</p>	2
9	<p>Лекція 5. Засоби виразностi. План лекцiї Метафора. Персонiфiкацiя. Алeгорiя. Метонiмiя. Синекдоха. Стилiстичнi перифрази. Евфемiзми. Лiтота. Гiпербола. Епiтети. Антитеза. Засоби вираження сатири та гумору. <u>Лiтература:</u> Sowinski В. Deutsche Stilistik (стор. 257–266). <u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матерiал, пiдготувати доповiдь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst, Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch?).</p>	2

Порівняльна типологія

11	<p>Лекція 6. Основи макростилістики. План лекції Види контексту. Композиція тексту. Види подання матеріалу. Повідомлення. Оповідання. Опис. Пряма мова. Непряма мова. Пережита мова. Мовний портрет. <u>Література:</u> Sowinski B. Deutsche Stilistik (стор. 281–297). <u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матеріал, підготувати доповідь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst, Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch?).</p>	2
13	<p>Розділ 7. Контекст. План лекції Композиція тексту як взаємодія його внутрішньої та зовнішньої будови. Архітектоніка в аспекті мовних стилістичних засобів. <u>Література:</u> Sowinski B. Deutsche Stilistik (стор. 37–71, 75–76). <u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матеріал, підготувати доповідь за додатковими джерелами (Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst, Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch?).</p>	2
15	<p>Лекція 8. Різновиди стилів. План лекції Стиль розмовного мовлення. Науковий стиль. Стиль офіційно-ділового мовлення. Стиль художнього тексту. Стилістика в аспекті фонетичної системи сучасної німецької мови. <u>Література:</u> Sandig B. Stilistik der deutschen Sprache (стор. 155–157, 193–196). <u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матеріал, підготувати доповідь за додатковими джерелами (Sowinski B. Deutsche Stilistik).</p>	2

Порівняльна типологія

17	<p>Лекція 9. Стиль та соціостилістика.</p> <p>План лекції</p> <p>Стильова норма. Стилістичні помилки. Співвідношення письмової та усної форм реалізації мови. Взаємозв'язок медіа-засобу та стилю.</p> <p><u>Література:</u> Sandig B. Stilistik der deutschen Sprache (стор. 252–276).</p> <p><u>Завдання на СРС:</u> прочитати теоретичний матеріал, підготувати доповідь за додатковими джерелами (Sowinski B. Deutsche Stilistik).</p>	2
----	---	---

Семинарські заняття

Термін виконання (тиждень)	Зміст навчальної дисципліни	Рекомендований час СРС
2	<p>Тема 1,2.</p> <p>Заняття 1. Поняття стилістики та стилю. Стилістичний аналіз словникового запасу сучасної німецької мови. Переклад і стилістичний аналіз тексту — лікарської інструкції Dolormin extra.</p> <p>Обговорення завдань на СРС:</p> <p>1. Порівняльний аналіз з україномовним перекладом.</p> <p>Література: Sowinski B. Deutsche Stilistik.</p>	2
4	<p>Тема 3,4.</p> <p>Заняття 2. Стійкі словосполучення сучасної німецької мови з точки зору стилістики.</p> <p>Експрес-контроль за темою лекції 1,2. Переклад і стилістичний аналіз тексту — журнальної статті «(Ge)schlecht erzogen».</p> <p>Обговорення завдань на СРС:</p> <p>1. Переклад і стилістичний аналіз статті «Offenheit ist weiblich».</p> <p>Література: Sowinski B. Deutsche Stilistik.</p>	2
6	<p>Тема 5.</p> <p>Заняття 3. Стилістичний аспект граматики сучасної німецької мови.</p> <p>Експрес-контроль за темою лекції 3,4. Стилістичний розгляд фахової статті «Übersetzer versus Mediziner».</p> <p>Обговорення завдань на СРС:</p> <p>1. Переклад статті «Übersetzer versus Mediziner».</p> <p>Література: Sowinski B. Deutsche Stilistik.</p>	2

Порівняльна типологія

8	<p>Тема 6. Заняття 4. Засоби виразності сучасної німецької мови. Експрес-контроль за темою лекції 5. Стилiстичний розгляд наукової статті «Eine Universalsprache für die Wissenschaft». Обговорення завдань на СРС: 1. Аналіз тексту. Література: Sowinski В. Deutsche Stilistik.</p>	2
10	<p>Тема 7. Заняття 5. Макростилістика. Експрес-контроль за темою лекції 6. Стилiстичний розгляд публіцистично-наукового тексту «Geduld beim Kulturwandel». Обговорення завдань на СРС: Переклад тексту. Література: Sowinski В. Deutsche Stilistik.</p>	2
12	<p>Тема 8. Заняття 6. Контекст. Експрес-контроль за темою лекції 7. Стилiстичний аналіз тексту «Die Möwe Jonathan». Обговорення завдань на СРС: 1. Уривок з роману Р. Баха «Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон». Аналіз тексту. Література: Sowinski В. Deutsche Stilistik.</p>	2
14	<p>Заняття 7. Стилi сучасної німецької мови. Експрес-контроль за темою лекції 8,9. Стилiстичний аналіз текстів приватної електронної комунікації. Обговорення завдань на СРС: Продуктування власного тексту. Література: Sowinski В. Deutsche Stilistik.</p>	2
16	<p>Написання модульної контрольної роботи.</p>	2
18	<p>Результати МКР. Оголошення рейтингу. Підвищення рейтингу. Підготовка до заліку.</p>	6

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Участь у семінарських заняттях	35 %	5	7	35
2.	Експрес-опитування	35 %	5	7	35
3.	Виконання модульної контрольної роботи	30 %	30		30
	Всього				100

Основні критерії оцінювання роботи студентів

1. Відповідь на семінарських заняттях:

Ваговий бал — 5.

– 5 балів («відмінно») — повне розкриття одного з питань, вільне володіння матеріалом;

– 4 бали («добре») — глибоке розкриття одного з питань;

– 3 бали («задовільно») — активна участь на семінарі;

– 0 балів («задовільно») — пасивна участь в роботі семінару.

2. Експрес-контроль:

Ваговий бал — 5.

– 5 балів («відмінно») — повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації);

– 4 бали («добре») — достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації);

– 3 бали («задовільно») — неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації);

– 0 балів («задовільно») — незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

3. Модульна контрольна робота:

Ваговий бал — 30.

– 30–25 балів («відмінно») — повна, вичерпна відповідь на кожне з поставлених запитань з наведенням прикладів;

– 24–20 балів («добре») — достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями на кожне з поставлених питань;

– 19–15 балів («задовільно») — неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки при відповіді на запитання;

– 0 балів («незадовільно») — незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки, при відповіді на запитання.

Результати оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (е-поштою).

Семестрова атестація студентів

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	$RD \geq 60$

Порівняльна типологія

Для отримання заліку з дисципліни «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу і ця рейтингова оцінка є остаточною. Контрольне завдання цієї роботи складається з двох завдань. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з дисципліни скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» РСО).

Завдання залікової контрольної роботи оцінюються у 100 балів максимум:

1. Дати відповідь на теоретичне питання (50 балів).

2. Зробити стилістичний аналіз тексту (50 балів).

Виконання теоретичного завдання оцінюється за наступною шкалою:

- 50–45 балів («відмінно») — повна, вичерпна відповідь на поставлене запитання з наведенням прикладів (іноді з допущенням уточнюючих питань);
- 44–37 балів («добре») — достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями;
- 36–30 («задовільно») — неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки;
- 0 балів («незадовільно») — незадовільна відповідь, що не відповідає вимогам мінімальної задовільної оцінки.

Виконання практичного завдання оцінюється за наступною шкалою:

- 50–45 балів («відмінно») — безпомилкове виконання завдання — стилістичного аналізу німецькомовного тексту;
- 44–37 балів («добре») — повне виконання завдання та виконання завдання з незначними помилками;
- 36–30 («задовільно») — неповне виконання завдання та виконання завдання з кількома незначними помилками;
- 0 балів («незадовільно») — незадовільно виконане завдання, що складає менше 60% від обсягу контрольного завдання.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою.

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре
$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Порівняльна типологія

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів на практичних заняттях за результати активної участі в процесі навчання та виконання самостійної роботи.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Календарний рубіжний контроль

Атестація студентів проводиться на 8 та 14 тижнях з зазначенням поточного рейтингу. Умовою задовільної атестації є значення поточного рейтингу студента не менше 50% від максимально можливого за 7 та 13 тижднів.

За результатами навчальної роботи за перші 7 тижнів «ідеальний студент» має набрати 35 балів. На першій атестації (8-й тиждень) студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг не менше 17,5 балів.

За результатами 13 тижнів навчання «ідеальний студент» має набрати 65 балів. На другій атестації (14-й тиждень) студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг не менше 32,5 балів.

Критерій	Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації	8-й тиждень	14-й тиждень
Умови отримання атестації	> 17,5 балів	> 32,5 балів

Максимальна сума балів за семестр дорівнює 100. Для отримання заліку з кредитного модуля «автоматом» потрібно мати рейтинг не менше 60 балів.

Академічна доброчесність

Політику та принципи академічної доброчесності визначено в розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначено в розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними

Порівняльна типологія

процедурами. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше: <https://kpi.ua/regulations-8-7>.

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Порівняльна стилістика» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами, які не дозволяють виконувати завдання.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал викладається німецькою мовою з елементами української (у процесі зіставного аналізу явищ та процесів у межах двох мов).

Додатки

Додаток 1. Рекомендована література

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

5.1. Базова:

1. Sanders W. Gutes Deutsch. Stil nach allen Regeln der Kunst. Becksche Reihe, Verlag C. H. Beck. – München, 2002.

5.2. Допоміжна:

1. Püschel U. Wie schreibt man gutes Deutsch? Dudenverlag. Mannheim – Leipzig – Wien – Zürich, 2000.

2. Sabinski B. Deutsche Stilistik. Beobachtungen zur Sprachverwendung und Sprachgestaltung im Deutschen. Fischer Taschenbuch Verlag, 1992.

Література знаходиться в методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови в електронному варіанті.

Додаток 2. Перелік питань на залік

1. Gegenstand der Stilistik; Aufgaben der Stilistik; Stellung der Stilistik in der modernen Sprachwissenschaft

2. Hauptrichtungen und Arten der Stilistik (Funktionalstilistik; Pragmatische Stilistik); Begriff "Stil"

3. Hauptbegriffe der Stilistik (Stilmittel, Stilzüge, Stilfärbung)

4. Die Abteilung der Stilklassifikation

5. Stil der öffentlichen Rede

6. Stil der Wissenschaft

7. Stil der Presse und Publizistik

8. Stil der Alltagsrede

9. Stil der schönen Literatur

10. Stilbedeutung als Bestandteil der semantischen Wortbedeutung; Absolute und kontextuale Stilbedeutung

11. Struktur der Stilbedeutung (funktionale, normative, expressive Komponente).

12. Stilistische Charakteristik des deutschen Wortschatzes

13. Der stilistisch undifferenzierte Wortbestand

14. Der stilistisch differenzierte Wortbestand

15. Mittel der Bildkraft

16. Die treffende Wortwahl als Mittel der Bildhaftigkeit

17. Vergleiche

18. Metaphern

19. Metonymien

20. Mittel der Umschreibung

21. Das stilistische Potenzial der Interpunktion

22. Grammatische Kategorie aus der stilistischen Sicht (Tempus, Genus, Modus, Person)

23. Verbal- und Nominalstil